

**ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΤΟΧΩΝ/ΧΡΗΣΤΩΝ
Φ.Η.Μ.(ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ)**

Έκδοση 1.0.0

Αθήνα, Δεκέμβριος 2021

Πίνακας Περιεχομένων

1	ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
3	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	5
4	ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΥΠΟΥ Φ.Η.Μ.....	7
5	ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ Φ.Η.Μ.....	8
6	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ Φ.Η.Μ.....	9
7	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΟΧΩΝ/ΧΡΗΣΤΩΝ Φ.Η.Μ.	10
8	ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ (Φ.Η.Μ.)	15
8.1	Πρόστιμα για παραβάσεις παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.)	15
8.2	Πρόστιμα για παραβάσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης από φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό (Φ.Η.Μ.), ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές	16
8.3	Πρόστιμα για παραβάσεις μη διαφύλαξης φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.) και φορολογικών μνημών και αρχείων που δημιουργούν οι Φ.Η.Μ. 16	
8.4	Αναφορικά με παραβάσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης χωρίς τη χρήση φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού ή από εγκεκριμένο και μη δηλωμένο φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό.	17

1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) στα πλαίσια της στρατηγικής της για την αναβάθμιση της ποιότητας της εξυπηρέτησης των οικονομικών φορέων και των πολιτών από την ΓΔΗΛΕΔ της ΑΑΔΕ, εκδίδει το «ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΟΔΗΓΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΤΟΧΩΝ/ΧΡΗΣΤΩΝ

Φ.Η.Μ.», για την παροχή ορθής, έγκυρης και ακριβούς πληροφόρησης στους οικονομικούς φορείς και στους εν γένει συναλλασσόμενους, σε θέματα αρμοδιότητας των υπηρεσιών της.

Στο ως άνω Εγχειρίδιο, που συντάχθηκε από τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Διεύθυνση Διαχείρισης Υποδομών) και Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης (Διεύθυνση Ελέγχων), καταγράφονται με συνοπτικό και κατανοητό τρόπο, όλα όσα πρέπει να γνωρίζουν οι ενδιαφερόμενοι κάτοχοι/χρήστες φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.).

Η έκδοση του παρόντος Εγχειριδίου εντάσσεται στο Στρατηγικό στόχο της Α.Α.Δ.Ε., σχετικά με τη δημιουργία μιας εξωστρεφούς, αποτελεσματικής και αποδοτικής Υπηρεσίας με σεβασμό προς τον πολίτη και αποσκοπεί στην διευκόλυνση της άσκησης της οικονομικής δραστηριότητας των ενδιαφερομένων και στην περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν οι υπαγόμενες στις Γενικές Διευθύνσεις Υπηρεσίες.

Η απλούστευση των διαδικασιών, μέσω της μετάβασης σε ένα πλήρες ηλεκτρονικό περιβάλλον, όσον αφορά στις συναλλαγές των οικονομικών φορέων και πολιτών με την ΑΑΔΕ, είναι μια συνεχής προσπάθεια η οποία συμβάλλει ουσιαστικά στην εθνική προσπάθεια οικονομικής ανάκαμψης της χώρας μας.

Σύνταξη περιεχομένου

1. Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης – Διεύθυνση Διαχείρισης Υποδομών (Δι.Δ.ΥΠΟΔ.) – Τμήμα Ε' / Συστημάτων Διασφάλισης Ηλεκτρονικών Εμπορικών Συναλλαγών).
2. Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης – Διεύθυνση Ελέγχων – Τμήμα Α' / Ψηφιακής Απεικόνισης Συναλλαγών και Διαβίβασης Δεδομένων.

2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σκοπό την χαρτογράφηση των υποχρεώσεων των κατόχων/χρηστών Φ.Η.Μ. (ΦΤΜ, ΕΑΦΔΣΣ, ΑΔΗΜΕ, ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου), με την περιγραφή των βημάτων, από την αγορά και την έναρξη χρήσης του φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, έως και την διακοπή χρήσης και την διαφύλαξη του Φ.Η.Μ.. Επιπρόσθετα περιγράφονται αναλυτικά οι παραβάσεις και τα πρόστιμα που επιβάλλονται, λόγω μη τήρησης των υποχρεώσεων δήλωσης, συντήρησης και διαφύλαξης των παραγόμενων αρχείων σε άριστη κατάσταση, όπως ορίζει η σχετική νομοθεσία.

3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Νόμος 4308 (ΦΕΚ Α' 251/24-11-2014) «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις».
- Νόμος 4714/2020 (ΦΕΚ Α' 148/31-07-2020) «Φορολογικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας της ελληνικής οικονομίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/1852, (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ) 2020/876, (ΕΕ)2016/1164, (ΕΕ) 2018/1910 και (ΕΕ) 2019/475, συνεισφορά Δημοσίου για την αποπληρωμή δανείων πληγέντων δανειοληπτών λόγω των δυσμενών συνεπειών της νόσου COVID-19 και άλλες διατάξεις».
- Νόμος 4864/2021 (ΦΕΚ Α' 237/2-12-2021) «Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις, δημιουργία πλαισίου για τις εταιρίες τεχνολογικούς και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ανάπτυξη».
- Νόμος 4174/2013 (ΦΕΚ Α' 170/26-07-2013) «Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις».
- ΠΟΛ 1068/2015 (ΦΕΚ/497/Β' /01-04-2015) «Απόφαση του υφυπουργού Οικονομικών «Κωδικοποίηση – Συμπλήρωση τεχνικών προδιαγραφών Φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών και συστημάτων. Διαδικασίες χρήσης και λειτουργίας τους. Προδιαγραφές αποστελλόμενων αρχείων στη Γ.Γ.Π.Σ.».
- ΠΟΛ 1220/2012 (ΦΕΚ/3517/Β' /31-12-2012) «Απόφαση του υφυπουργού Οικονομικών «Κωδικοποίηση – Συμπλήρωση τεχνικών προδιαγραφών Φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών και συστημάτων. Διαδικασίες χρήσης και λειτουργίας τους. Προδιαγραφές αποστελλόμενων αρχείων στη Γ.Γ.Π.Σ.».
- Α. 1024/31-1-2020 (ΦΕΚ Β' 317/06-02-2020) «Συμπληρωματικές τεχνικές προδιαγραφές πρωτοκόλλου επικοινωνίας και κρυπτογράφησης για την διαβίβαση δεδομένων στο πληροφοριακό σύστημα των Φ.Η.Μ.».
- Α. 1171/06-08-2021 (ΦΕΚ Β' 3596/6-8-2021) «Διασύνδεση των Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (Φ.Η.Μ.) με το Πληροφοριακό Σύστημα Φ.Η.Μ. της Α.Α.Δ.Ε. για την ηλεκτρονική διαβίβαση των δεδομένων των στοιχείων λιανικής πώλησης, που εκδίδονται μέσω αυτών, στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA».

- **Ε. 2180/17-9-2021 «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 54 ΣΤ του ν.4174/2013 (ΦΕΚ Α' 170/26-7-2013)».**

4 ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΥΠΟΥ Φ.Η.Μ.

Ο επιτηδευματίας επιλέγει το είδος και τον τύπο Φ.Η.Μ. ο οποίος καλύπτει τις φορολογικές του ανάγκες και συγκεκριμένα:

- Οι ΦΤΜ (Φορολογικές Ταμειακές Μηχανές) χρησιμοποιούνται από τους επιτηδευματίες για την έκδοση των αποδείξεων εσόδου του άρθρου 2.7.1 του κεφ. 2 της ΠΟΛ 1220/2012.
- Οι ΕΑΦΔΣΣ (Ειδική Ασφαλής Φορολογική Διάταξη Σήμανσης Στοιχείων) χρησιμοποιούνται από τους επιτηδευματίες για την διασφάλιση της αυθεντικότητας της προέλευσης και την ακεραιότητα του περιεχομένου κάθε είδους παραστατικού όπως ορίζεται από το άρθρο 15 παρ.1 του ν.4308/2014 (ΦΕΚ 251/Α'/24-11-2014).
- Οι ΑΔΗΜΕ (Αυτόνομη Δημοσιονομική Μονάδα Επεξεργασίας) χρησιμοποιούνται από τους επιτηδευματίες για την έκδοση των αποδείξεων εσόδου του άρθρου 2.7.1 του κεφ. 2 της ΠΟΛ 1220/2012.
- Οι ΑΔΗΜΕ-Ταξιμέτρου χρησιμοποιούνται από τους επιτηδευματίες για την έκδοση των αποδείξεων εσόδου του άρθρου 2.7.1 του κεφ. 2 της ΠΟΛ 1220/2012.
- Οι ΦΤΜ (ταμειακές μηχανές) με πρόγραμμα εστιατορίου επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνο σε χώρους εστίασης.

Όλοι οι ως άνω τύποι Φ.Η.Μ. διαθέτουν φορολογική μνήμη, όπου ενταμιεύονται και παραμένουν αναλλοίωτες, για ολόκληρη τη διάρκεια ζωής του φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, χωρίς χρονικό περιορισμό, όλες οι φορολογικού ενδιαφέροντος πληροφορίες (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 2.11).

5 ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ Φ.Η.Μ.

Ο Φ.Η.Μ. παραδίδεται από τον πωλητή – μεταπωλητή (Dealer) σε επιτηδευματία – χρήστη σε χαρτοκιβώτιο που περιέχει τη μηχανή, το βιβλίο οδηγιών χρήσης, το βιβλίο συντήρησης και επισκευών, καλώδιο σύνδεσης με υπολογιστή καθώς και το πρόγραμμα ανάγνωσης της φορολογικής μνήμης, σε περίπτωση ελέγχου από τα αρμόδια όργανα της ΑΑΔΕ. Οι συνθήκες λειτουργίας του Φ.Η.Μ. (συνθήκες περιβάλλοντος) περιγράφονται αναλυτικά από τον κατασκευαστή του Φ.Η.Μ.. Η συσκευασία του Φ.Η.Μ. θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ακόλουθες απαιτήσεις: Να είναι ασφαλής και στιβαρή, ώστε να προστατεύεται από οξείδωση που μπορεί να προκληθεί από υγρασία ή διαβροχή και να εξασφαλίζεται η μεταφορά της μέχρι τον τόπο προορισμού χωρίς φθορές, κακώσεις, αλλοιώσεις ή άλλου είδους ζημιά και να ανταποκρίνεται στα διεθνώς ισχύοντα για μεταφορές εύθραυστων υλικών.

Σε κάθε περίπτωση ο φορολογικός μηχανισμός μεταβιβάζεται από τον πωλητή – μεταπωλητή (Dealer) σε επιτηδευματία – χρήστη, με ενεργή τη φορολογική μνήμη (φορολογοποιημένος). Επιπρόσθετα ο Φ.Η.Μ. πρέπει να ανταποκρίνεται και να πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές των ΠΟΛ 1220/2012 και Α.1024/31-1-2020, όπως ισχύουν.

6 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ Φ.Η.Μ.

Στο περίβλημα του Φ.Η.Μ. είναι τοποθετημένη ευανάγνωστη μεταλλική ετικέτα στην πρόσοψη του Φ.Η.Μ. και προς το μέρος του πελάτη με τα εξής στοιχεία:

- Τον κατασκευαστή ή εισαγωγέα (κατέχων την άδεια καταλληλόλητας).
- Το είδος κατηγορίας φορολογικού μηχανισμού, όπως αναφέρεται στην άδεια καταλληλόλητας.
- Την εμπορική ονομασία τύπου του φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, όπως αναφέρεται στην άδεια καταλληλόλητας.
- Τον αριθμό έγκρισης τύπου ταμειακής μηχανής.
- Τον αριθμό μητρώου του Φ.Η.Μ..

Κάθε Φ.Η.Μ. φέρει έναν μοναδικό αριθμό μητρώου. Ο αριθμός μητρώου κάθε ΦΤΜ, ΑΔΗΜΕ και ΕΑΦΔΣΣ αποτελείται από τρία κεφαλαία γράμματα του λατινικού αλφαβήτου, τα ίδια ακριβώς που περιλαμβάνονται στον αριθμό άδειας καταλληλόλητας και από έναν οκταψήφιο αριθμό. Ο αριθμός μητρώου κάθε ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου νέων προδιαγραφών αποτελείται από δύο κεφαλαία γράμματα του λατινικού αλφαβήτου, τα ίδια ακριβώς που περιλαμβάνονται στον αριθμό άδειας καταλληλόλητας ακολουθούμενα από έναν οκταψήφιο αριθμό και αυτός ο δεκαψήφιος αριθμός μητρώου πρέπει να χρησιμοποιείται σε κάθε υποβολή Δ11 ή Δ14. Ο αριθμός μητρώου κάθε ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου παλαιών προδιαγραφών αποτελείται από τρία κεφαλαία γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου από τα οποία τα 2 πρώτα είναι «ΤΞ», και από έναν οκταψήφιο αριθμό. Τα πρώτα ψηφία του οκταψήφιου αριθμού αυτού εκφράζουν το έτος κατασκευής της μηχανής και μεταβάλλονται από έτος σε έτος και τα υπόλοιπα τη σειρά παραγωγής της.

Ο αριθμός μητρώου, δίδεται σε κάθε μηχανή πριν από την έξοδό της από το εργοστάσιο του κατασκευαστή αποτυπώνεται σε κάθε απόδειξη εσόδου, όπως ορίζουν οι τεχνικές προδιαγραφές και δεν μεταβάλλεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της μηχανής. Ειδικά για την περίπτωση των ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου νέων προδιαγραφών, σε κάθε απόδειξη εκτυπώνονται τα 2 γράμματα έγκρισης + αριθμός θέσης εκμεταλλευτή (1 ψηφίο) +8 ψηφία του αριθμού παραγωγής χωρίς ενδιάμεσα κενά.

7 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΟΧΩΝ/ΧΡΗΣΤΩΝ Φ.Η.Μ.

Ο επιτηδευματίας κάτοχος/χρήστης Φ.Η.Μ. από την αγορά και την έναρξη χρήσης ενός φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού έως και την διακοπή χρήσης και την διαφύλαξη του, έχει τις κάτωθι υποχρεώσεις:

- Προκειμένου να εξασφαλιστεί η μοναδικότητα του κάθε αριθμού μητρώου Φ.Η.Μ., ο κάτοχος/χρήστης είναι απαραίτητο να δηλώσει την έναρξη της χρήσης αυτού στο πληροφοριακό σύστημα των Φ.Η.Μ. μέσω της διαδικτυακής πύλης της Α.Α.Δ.Ε. (www.aade.gr), όπως ορίζεται στην παρ. 14 του άρθρου 12 του ν.4308/2014 (Α' 251). Δεν επιτρέπεται η έκδοση αποδείξεων εσόδου από αδήλωτη μηχανή.
  - Η δήλωση γίνεται ηλεκτρονικά με το έντυπο Δ13 «Έντυπο Δήλωσης Έναρξης - Μεταβολής-Παύσης λειτουργίας Φ.Η.Μ. (εκτός των ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρων)» και με το έντυπο Δ14 «Έντυπο Δήλωσης Έναρξης - Μεταβολής - Παύσης λειτουργίας των ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρων», εντός της καθορισμένης προθεσμίας των 10 ημερών από την έναρξη ή παύση χρήσης του Φ.Η.Μ. (ν.4308/2014).
- Η ημερομηνία έναρξης ή παύσης καθορίζεται από την ημερομηνία του πρώτου ή τελευταίου Δελτίου Ημερήσιας Κίνησης Ζ αντίστοιχα (ΠΟΛ 1068/2015 άρθρο 8.1).
  - Η επιστροφή μη χρησιμοποιηθέντος Φ.Η.Μ. από την οντότητα / χρήστη στον πωλητή επιτρέπεται εντός 10 ημερών από την ημερομηνία αγοράς, με την προϋπόθεση ότι τα δεδομένα πωλήσεων που έχουν καταγραφεί είναι δοκιμαστικά (έως 5 Δελτία Ημερήσιας Κίνησης Ζ και σύνολο πωλήσεων έως 100 ευρώ). Σε αυτή την περίπτωση ο Φ.Η.Μ. θεωρείται νέος- καινούργιος (ΠΟΛ 1068/2015 άρθρο 9.2).
- Η ώρα και η ημερομηνία της απόδειξης πρέπει να είναι επακριβής (ΠΟΛ 1220/2012, ΠΟΛ 1195/2018 άρθρο 3).
- Οι εκδότες τιμολογίων οφείλουν να τα αυθεντικοποιούν ως προς την προέλευση και το περιεχόμενό τους κατά την στιγμή της έκδοσης αυτών. Από τεχνικής άποψης αυτό είναι εφικτό με χρήση Φ.Η.Μ. (ταμειακής ή ΕΑΦΔΣΣ), ή υπηρεσιών

παρόχου ηλεκτρονικής τιμολόγησης, ή χρήση ειδικής εφαρμογής έκδοσης τιμολογίου της ΑΑΔΕ.

- Δεν υπάρχει αυθεντικοποίηση κατά την απλή εκτύπωση τιμολογίου από απλό (μη φορολογικό) εκτυπωτή.
- Τα ποσά της απόδειξης Φ.Η.Μ. καθώς και τα δεδομένα τιμολογίων Φ.Η.Μ. πρέπει να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα (ΠΟΛ 1220/2012).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση τύπων Φ.Η.Μ. που έχει απαγορευτεί η περαιτέρω χρήση τους (ΠΟΛ 1196/2017, Α.1011/2020).
- Ο επιτηδευματίας εκδίδει Ζ μετά την πάροδο 24 ωρών από την πρώτη συναλλαγή μετά το τελευταίο Ζ (ΠΟΛ 1068/2015).
- Ο κάτοχος της άδειας καταλληλόλητας διαθέτει την κατάλληλη τεχνική υποδομή και το κατάλληλο τεχνικά καταρτισμένο προσωπικό, ή δίκτυο άμεσα εξουσιοδοτημένων ανεξάρτητων τεχνικών - συντηρητών, ώστε η άρση οποιασδήποτε βλάβης να γίνεται εντός 24 ωρών για τους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης και εντός 48 ωρών για τα υπόλοιπα διαμερίσματα της χώρας (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 2.20.3.).
- Είναι υποχρεωτική η αναγραφή του αριθμού μητρώου σε όλα τα εκδιδόμενα από τον φορολογικό μηχανισμό δελτία (π.χ. δελτία «Νομίμων και Παρανόμων Αποδείξεων», αναφορές «Χ», ανάγνωση Φορολογικής Μνήμης, δελτίο ημερήσιας κίνησης «Ζ» κλπ) (ΠΟΛ 1220/2012).
- Ο επιτηδευματίας είναι υπεύθυνος για την φύλαξη και την καλή λειτουργία του Φ.Η.Μ. πριν και μετά την πλήρωση της φορολογικής μνήμης και ειδικότερα για την δυνατότητα παραγωγής αναφορών ανάγνωσης φορολογικής μνήμης (ΠΟΛ 1068/2015 άρθρο 8.4).
- Η τήρηση και διαφύλαξη αντιγράφων όλων των εκδιδόμενων από Φ.Η.Μ. Φορολογικών Αποδείξεων γίνεται υποχρεωτικά μέσω ηλεκτρονικού τρόπου διαφύλαξης. Η τήρηση αντιγράφων λοιπών Δελτίων είναι προαιρετική (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 3.4).
  - Τα φυλασσόμενα αρχεία, (των αντιγράφων δελτίων και των αντιστοίχων Δελτίων Υπογραφής Ημερήσιων Δεδομένων) κάθε ημέρας, με αποκλειστική ευθύνη του κατόχου του Φ.Η.Μ. και υπόχρεου στη φύλαξη, φυλάσσονται για όσο χρονικό διάστημα ορίζουν οι φορολογικές διατάξεις του Κ.Β.Σ., παραμένουν δε, άμεσα προσπελάσιμα και αναγνώσιμα σε οποιαδήποτε απαίτηση των φορολογικών αρχών και παρέχεται κάθε

διευκόλυνση και εφόδιο (μέσα, αναγκαίος εξοπλισμός κ.λπ.), για την μεταφορά τους σε άλλο προσωπικό ηλεκτρονικό υπολογιστή και την διενέργεια σχετικών εκτυπώσεων και ελέγχων επαλήθευσης (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 5.7.4.1.).

- Οποιαδήποτε απώλεια ή αλλοίωση των αρχείων αυτών, επισύρει τις προβλεπόμενες από τις σχετικές διατάξεις του ν.4174/2013 (Α' 170) κυρώσεις. Η γνησιότητα της προέλευσης και η διατήρηση της ακεραιότητας του περιεχομένου καθώς και η αναγνωσιμότητα των στοιχείων των αρχείων αυτών πρέπει να εξασφαλίζονται για όλη της διάρκεια της αποθήκευσής τους (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 5.7.4.2. & 5.7.4.3.).
- Ο επιτηδευματίας είναι υπεύθυνος για την φύλαξη του Βιβλίου Συντήρησης του Φ.Η.Μ., την σφράγιση και ενημέρωση του από κάθε τεχνικό που επεμβαίνει στο hardware ή το software του Φ.Η.Μ. καθώς και την άμεση παράδοση του στα ελεγκτικά όργανα, αν και όταν αυτό ζητηθεί (ΠΟΛ 1068/2015 άρθρο 8.2).
- Ο επιτηδευματίας επιτρέπει την αποσφράγιση της κεφαλής της βίδας ασφαλείας μόνο από εξουσιοδοτημένους τεχνικούς (ΠΟΛ 1068/2015 άρθρο 8.3).
- Στα εστιατόρια, όταν χρησιμοποιείται ΕΑΦΔΣΣ, τα "δελτία παραγγελίας" ή οι "Λογαριασμοί" να συνοδεύουν τα σερβιρισμένα είδη και σε καμία περίπτωση να μην έχουν αναγραφόμενο το Γενικό Σύνολο (ΠΟΛ 1220/2012).
  - Στα εστιατόρια, όταν χρησιμοποιείται ΕΑΦΔΣΣ, να εκδίδεται στο τέλος "ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΛΙΑΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ" (ΠΟΛ 1220/2012).
  - Δεν επιτρέπεται στις ΦΤΜ που λειτουργούν με πρόγραμμα εστιατορίου η έκδοση απλής νόμιμης απόδειξης. Υποχρεωτικά η συναλλαγή περιλαμβάνει το άνοιγμα λογαριασμού τραπεζιού με την έκδοση ενός τουλάχιστον δελτίου με την χαρακτηριστική ένδειξη «Προσωρινή Απόδειξη – Ακολουθεί Τελική Φορολογική Απόδειξη» και έπεται το κλείσιμο του λογαριασμού – τραπεζιού με την έκδοση του δελτίου της «Τελικής Φορολογικής Απόδειξης» απόδειξη και βάση αυτής πληρώνει ο πελάτης (όχι βάση χειρόγραφου ή μηχανογραφικού λογαριασμού) (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 9.1.4).
  - Στα εστιατόρια, όταν χρησιμοποιείται απλή ταμειακή μηχανή (όχι εστιατορίου), κάθε σερβίρισμα πρέπει να συνοδεύεται με την φορολογική απόδειξη (ΠΟΛ 1220/2012).

- Οι Φ.Η.Μ. συμπεριλαμβανομένων των ΑΔΗΜΕ ταξιμέτρου πρέπει να είναι ορατοί στον πελάτη (ΠΟΛ 1220/2012 άρθρο 2.17.3.1.).
- Αντικατάσταση Φορολογικής Μνήμης Φ.Η.Μ (ΦΤΜ, ΕΑΦΔΣΣ, ΑΔΗΜΕ) επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση βλάβης αυτής, εντός του χρόνου ισχύος της άδειας καταλληλότητας (ΠΟΛ 1068/2015 παράρτημα Β.4.1).
  - Εξαιρούνται οι ΑΔΗΜΕ των ταξιμέτρων, όπου η αντικατάσταση φορολογικής μνήμης επιτρέπεται και σε περίπτωση πλήρωσης της εντός της ισχύος της άδειας καταλληλότητας (ΠΟΛ 1068 άρθρο 8.5).
  - Όλες οι ΑΔΗΜΕ ταξιμέτρων, ανεξαρτήτως τύπου, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται έως ότου πληρωθεί μία εκ των θέσεων εκμεταλλευτή. Η αλλαγή θέσης εκμεταλλευτή σε άλλη θέση μνήμης της ΑΔΗΜΕ δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση, καθώς αντιβαίνει στους περιορισμούς των τεχνικών προδιαγραφών των ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου (άρθρο 15.3.3 του κεφ.2 των ΠΟΛ 1220/2012, ΠΟΛ 1135/2005, ΠΟΛ 1234/2002). Ο περιορισμός ισχύει για όλους τους τύπους ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου που είναι σε χρήση.
  - Η παραχώρηση χρήσης ΑΔΗΜΕ ταξιμέτρων επιτρέπεται μόνο σε εντελώς κενή θέση εκμεταλλευτή (εκτός της περίπτωσης όπου το ίδιο μοναδικό ΑΦΜ χρησιμοποιούσε παλαιότερα την συγκεκριμένη θέση εκμεταλλευτή), γιατί διαφορετικά αντιβαίνει στους περιορισμούς των τεχνικών προδιαγραφών των ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου (άρθρο 15.9 του κεφ.2 των ΠΟΛ 1220/2012, ΠΟΛ 1135/2005, άρθρα 15.3.1 και 15.7.2.6. της ΠΟΛ 1234/2002). Ο περιορισμός ισχύει για όλους τους τύπους ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου που είναι σε χρήση. Η παραχώρηση χρήσης ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου σε νέα και εντελώς κενή θέση εκμεταλλευτή, επιτρέπεται ακόμη και μετά την λήξη της άδειας καταλληλότητας. Με βάση τις διατάξεις της ΠΟΛ 1068/2015 δεν υφίστανται περιορισμοί ως προς τη μεταφορά μεταχειρισμένων εγκεκριμένων συνδυασμών ταξιμέτρου-ΑΔΗΜΕ ταξιμέτρων σε άλλο επιβατικό όχημα δημοσίας χρήσης. Αντιθέτως, η μεταβίβαση εξ' ολοκλήρου ή ποσοστού άδειας επιβατικού οχήματος δημοσίας χρήσης επιτρέπεται μόνο εφόσον είναι σε ισχύ η άδεια συνδυασμού ταξιμέτρου - ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου (Εγγραφο Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με αρ. πρωτ. οικ. ΔΠΠ 3108/12-10- 2015).

- Η μεταβίβαση μεταχειρισμένου Φ.Η.Μ. από χρήστη - επιτηδευματία ή η παραχώρηση της χρήσης της ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου σε άλλο επιτηδευματία, χωρίς αντικατάσταση φορολογικής μνήμης δεν επιτρέπεται (ΠΟΛ1068/2015 παράρτημα Β.3.1.1).
Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - Στην περίπτωση επιχείρησης που προέρχεται από μετασχηματισμό (συγχώνευση - διάσπαση - απορρόφηση) και εφόσον η νέα επιχείρηση (προερχόμενη από μετασχηματισμό) έχει όλα τα εκ του νόμου προβλεπόμενα δικαιώματα και υποχρεώσεις, που είχε οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις ή κλάδους που μετασχηματίστηκαν, ως καθολικός διάδοχος αυτών.
  - Σε περίπτωση κληρονομικής διαδοχής.
  - Σε περίπτωση γονικής παροχής.
  - Σε κάθε περίπτωση μεταβίβασης ΑΔΗΜΕ Ταξιμέτρου - επιβατηγού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ΤΑΞΙ) ή μεριδίου από τον εκμεταλλευτή αυτού σε άλλο εκμεταλλευτή.
  - Σε περίπτωση αυτοπαράδοσης του φορολογικού μηχανισμού λόγω διακοπής λειτουργίας ατομικής επιχείρησης και επανέναρξης οποιασδήποτε δραστηριότητας από το ίδιο πρόσωπο.
  - Σε περίπτωση αυτοπαράδοσης του φορολογικού μηχανισμού σε μέλος διαλυθείσας εταιρείας (λόγω ανάληψης εταιρικής μερίδας σε είδος). Σε αυτή την περίπτωση το μέλος της διαλυθείσας εταιρείας έχει τον Φ.Η.Μ. στην κατοχή του αλλά όχι σε χρήση.
- Η μεταβίβαση σώματος φορολογικού μηχανισμού χωρίς φορολογική μνήμη, επιτρέπεται μόνον από επιτηδευματία πωλητή - μεταπωλητή (Dealer) σε άλλο επιτηδευματία επίσης πωλητή - μεταπωλητή (Dealer) φορολογικών μηχανισμών ή κατασκευαστή - εισαγωγέα ή επιχείρηση τεχνικής υποστήριξης φορολογικών μηχανισμών (ΠΟΛ 1068/2015 παράρτημα Β.3.1.2).
- Οι οντότητες που εκδίδουν στοιχεία λιανικής πώλησης μέσω Φ.Η.Μ. (Φ.Τ.Μ., Ε.Α.Φ.Δ.Σ.Σ., Α.ΔΗ.Μ.Ε.), υποχρεούνται στους χρόνους όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Α.1171/2021, να διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στο πληροφοριακό σύστημα των Φ.Η.Μ. (Α.Α.Δ.Ε. – Esend) για την περαιτέρω διαβίβασή τους στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA, όλα τα λογιστικά δεδομένα που εκδίδονται μέσω αυτών.

8 ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ (Φ.Η.Μ.)

8.1 Πρόστιμα για παραβάσεις παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.)

Με τις διατάξεις της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 54ΣΤ του ν.4174/2013 (Α΄ 170) ορίζεται ότι για παραβάσεις παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.), κατά οποιονδήποτε τρόπο, όταν ο υπαίτιος της παράβασης είναι ο κάτοχος-χρήστης του φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού, επιβάλλεται το ποσό του προστίμου που προβλέπεται στα τρία πρώτα εδάφια της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 54Ε του ν.4174/2013 (Κ.Φ.Δ.).

Συγκεκριμένα, το πρόστιμο αυτό ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί των εσόδων από επιχειρηματική δραστηριότητα του ελεγχόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή οντότητας, όπως αυτά τα έσοδα προκύπτουν από τον μέσο όρο των δηλωθέντων εσόδων με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των τριών (3) τελευταίων φορολογικών ετών.

Το ανωτέρω πρόστιμο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης απλογραφικών βιβλίων ή των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

Σε περίπτωση μη υποβολής έστω και μίας από τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των τριών (3) τελευταίων φορολογικών ετών παρά την ύπαρξη σχετικής υποχρέωσης, το πρόστιμο υπολογίζεται με βάση τον μέσο όρο των εσόδων των υποβληθεισών δηλώσεων και δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης απλογραφικών βιβλίων και των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης διπλογραφικών βιβλίων.

Με τις διατάξεις της περ. αβ΄ της παρ. 1 του άρθρου 54ΣΤ του ν.4174/2013 (Α΄ 170) ορίζεται ότι για παραβάσεις παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.), κατά οποιονδήποτε τρόπο, όταν ο υπαίτιος της παράβασης είναι η επιχείρηση που έχει λάβει έγκριση λογισμικού (software)

και λογισμικού (hardware) από τα αρμόδια όργανα ή οποιοδήποτε πρόσωπο έχει μεταπωλήσει λογισμικό ή παρέχει τεχνική υποστήριξη για την παραβίαση ή παραποίηση ή επέμβαση με οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, επιβάλλεται πρόστιμο εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, ανά ελεγχόμενο έτος.

8.2 Πρόστιμα για παραβάσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης από φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό (Φ.Η.Μ.), ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές

Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 54 ΣΤ του ν.4174/2013, για παραβάσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης από φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό, ο οποίος δεν λειτουργεί με εγκεκριμένες προδιαγραφές επιβάλλεται αναλόγως το ποσό του προστίμου που προβλέπεται στα τρία πρώτα εδάφια της περ. α) της παρ.1 του άρθρου 54Ε του ν.4174/2013.

Το πρόστιμο αυτό δεν επιβάλλεται, εφόσον δεν επηρεάζονται η αυθεντικότητα της προέλευσης και η ακεραιότητα του περιεχομένου των στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν.4308/2014.

8.3 Πρόστιμα για παραβάσεις μη διαφύλαξης φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών (Φ.Η.Μ.) και φορολογικών μνημών και αρχείων που δημιουργούν οι Φ.Η.Μ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 54 Ε του ν.4174/2013, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 90 του ν.4864/2021 (Α΄ 237), στην περίπτωση που κατά τη διενέργεια μερικού επιτόπιου ελέγχου πρόληψης της παρ.7 του άρθρου 25 διαπιστώνεται, ότι η ελεγχόμενη οντότητα δεν διαφύλαξε ή δεν προσκόμισε ύστερα από πρόσκληση του άρθρου 14 φορολογικούς ηλεκτρονικούς μηχανισμούς (Φ.Η.Μ.) και φορολογικές μνήμες και αρχεία που δημιουργούν οι Φ.Η.Μ., επιβάλλεται αναλόγως το πρόστιμο της περ. α΄ της παρ.1 του άρθρου 54Ε του ν.4174/2013, όπως ισχύει, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης απλογραφικών βιβλίων ή τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ ανά ελεγχόμενο έτος, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, ούτε μπορεί να είναι ανώτερο του τριπλάσιου του κατά

περίπτωση κατώτερου προστίμου, εκτός εάν πριν την έκδοση της σχετικής εντολής ελέγχου έχει δηλωθεί απώλεια Φ.Η.Μ.

Στην περίπτωση που η οντότητα προσέλθει αυτοβούλως στην αρμόδια φορολογική αρχή και υποβάλει δήλωση απώλειας Φ.Η.Μ., πριν την έκδοση της σχετικής εντολής ελέγχου κατά τη διενέργεια μερικού επιτόπιου ελέγχου πρόληψης της παρ. 7 του άρθρου 25 του ν.4174/2013, δεν επιβάλλεται το πρόστιμο της περίπτωσης β΄ της παρ. 1 του άρθρου 54Ε του ν.4174/2013, αλλά επιβάλλεται το πρόστιμο της περ. ε΄ της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν.4174/2013, ήτοι πρόστιμο ύψους δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500,00) ευρώ ανεξαρτήτως του πλήθους Φ.Η.Μ. που αναφέρονται στη σχετική δήλωση απώλειας για την παράβαση της περ. η΄ της παρ.1 του άρθρου 54 του ν.4174/2013.

8.4 Αναφορικά με παραβάσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης χωρίς τη χρήση φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού ή από εγκεκριμένο και μη δηλωμένο φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό.

Διευκρινίζεται ότι το πρόστιμο του άρθρου 54ΣΤ παρ. 1 περ. β΄ δεν επιβάλλεται σε περιπτώσεις έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης χωρίς τη χρήση φορολογικού ηλεκτρονικού μηχανισμού ή από εγκεκριμένο και μη δηλωμένο φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό, δεδομένου ότι οι εν λόγω παραβάσεις ρυθμίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 54 του ν.4174/2013.